

Baltsvlucht van vrouwtje Langsnavelwouw *Chondrohierax uncinatus* in de zuidelijke Rio Grande Vallei, Texas

Jos A. Vroege

Op 15 februari 2020 beklom ik, 's ochtends vóór half acht, de uitkijktoren in het Santa Ana National Wildlife Refuge in Texas in een poging een glimp op te vangen van een van de zeldzaamste broedvogels van de Verenigde Staten: de Langsnavelwouw *Chondrohierax uncinatus* (Sibley 2014). De Langsnavelwouw is een broedvogel van (sub)tropisch Midden- en Zuid-Amerika die langs de Rio Grande - de grensrivier tussen de Verenigde Staten en Mexico - de noordgrens van het verspreidingsgebied bereikt (Ferguson-Lees & Christie 2001). In 1964 werd in het Santa Ana National Wildlife Refuge voor het eerst een broedpaar ontdekt, in 1975-76 werd voor het eerst met succes gebroed. Sindsdien worden, in zomer en winter, op verschillende plaatsen in de zuidelijke Rio Grande Vallei regelmatig Langsnavelwouwen gezien. Ook zijn bij herhaling broedgevallen vastgesteld (Whitacre & Vásquez 2012).

Foto 1. Vrouwtje Langsnavelwouw, Santa Ana National Wildlife Refuge (Texas), 15 februari 2020 (Foto: Jos Vroege). *Female Hook-billed Kite, Santa Ana National Wildlife Refuge (Texas), 15 February 2020.*

De Langsnavelwouw is een voedselspecialist: boom- en landslakken vormen de belangrijkste voedselbron. Net als de Slakkenwouw *Rostrhamus sociabilis* en Slanksnavelwouw *Helicolestes hamatus* - andere neotropische slakkeneters - beschikt de vogel over een haakvormige snavel. De grootte van de snavel varieert: er worden twee typen onderscheiden (Restall et al. 2006). Vogels met een grote snavel zijn gespecialiseerd in het eten van grotere slakken. De Langsnavelwouw is een wat slome, geheimzinnige roofvogel die zich meestal in het bos verborgen houdt, maar soms ook zwevend daarboven te bewonderen valt. Het verenkleed vertoont overeenkomsten met die van grotere en snellere roofvogels. Net als bij Wespendienven in Europa/Afrika en Azië is hier mogelijk sprake van mimicry: de zwakken hebben zich in de loop van de evolutie beschermd door het verenkleed van de sterken na te bootsen (Ferguson-Lees & Christie 2005, Restall et al. 2006, Vroege 2015).

Vanaf de uitkijktoren in het Santa Ana National Wildlife Refuge werd door een van de Amerikaanse vogelaars al snel een vrouwtje Langsnavelwouw ontdekt: zij zat in een boomtop in de zon. Dat was op grote afstand: een telescoop was nodig om haar goed te kunnen zien. Op het moment dat ik de vogel in beeld zette, verdween zij in glijvlucht in het bos. De brede, peddelvorige vleugels waren daarbij duidelijk waarneembaar. Nog een uur bleven mijn reisgenoten en ik op de uitkijktoren, samen met de Amerikanen. Alle roofvogels werden bekeken, hoe groot de afstand ook was. De Langsnavelwouw liet zich echter niet meer zien.

Wandelend door het National Wildlife Refuge vloog om tien over negen plotseling een vrouwtje Langsnavelwouw boven het bos (foto 1). Haar en een mannetje Langsnavelwouw hebben we vervolgens een half uur zien cirkelen. Beide vogels hadden een kleinere snavel dan het mannetje Langsnavelwouw dat ik eerder zag in Suriname (Vroege 2016). Het meest opvallend was de baltsvlucht die door het vrouwtje bij herhaling werd vertoond (foto 2). Daarbij was sprake van een aantal diepe vleugelslagen onder het lijf - niet daarboven, zoals bij de Wespendif *Pernis apivorus*. Van een golvende vlucht, zoals bij de Wespendif, was geen sprake. Tussen de diepe vleugelslagen in hield zij haar vleugels steeds kort in een V-vorm boven het lichaam.

In 'Raptors of the World' schrijven Ferguson-Lees & Christie (2001) dat Langsnavelwouwen soms hoog boven hun gebied zweven, maar meestal laag boven het bos cirkelen - ook samen - en dat slechts kortdurend. Andere vormen van baltsvlucht waren deze auteurs niet bekend. Inmiddels is duidelijk dat Langsnavelwouwen, net als andere roofvogels, tijdens de vlucht naar elkaar kunnen duiken en frequent kunnen roepen. Het door ons waargenomen gedrag - "several very deep, slow wing beats, in the midst of other flight" - is door Brush eerder gerapporteerd. Hij zag dit tweemaal bij een mannetje Langsnavelwouw, eenmaal in aanwezigheid van vrouwtjes (Whitacre & Vásquez 2012). Of dit gedrag eerder bij vrouwtjes in beschreven, is mij onbekend. Zowel door Brush als door Whitacre & Vásquez werden Langsnavelwouwen die boven hun gebied zweven het meest tussen 08.30-10.30 uur gezien. Voor het waarnemen van rondcirkelende Langsnavelwouwen hebben wij de uitkijktoren in het

Santa Ana National Wildlife Refuge dus te vroeg verlaten.

Foto 2. Baltsvlucht van vrouwtje Langsnavelwouw *Chondrohierax uncinatus*, Santa Ana National Wildlife Refuge (Texas), 15 februari 2020 (Foto: Jos Vroege). *Display of female Hook-billed Kite, Santa Ana National Wildlife Refuge (Texas), 15 February 2020.*

Dank

Met dank aan Henk Levering voor zijn commentaar op een eerdere versie van dit artikel.

Summary

Vroege J.A. 2020. Displaying female Hook-billed Kite *Chondrohierax uncinatus* in the southern Rio Grande Valley, Texas. *De Takkeling* 28: 124-127.

On 15 February 2020, two small-billed Hook-billed Kites - a male and a female - were seen in the Santa Ana National Wildlife Refuge in Texas. The female showed several very deep, slow wing beats, in the midst of other flight - a display behavior described for male Hook-billed Kites. In between she shortly kept her wings in a V-shape above the body. The display flight was level, not undulating as in the display flight of Honey-Buzzards *Pernis apivorus*.

Literatuur

- Brush T. 1999. The Hook-billed Kite, a snail-eating raptor of the Lower Rio Grande. *Texas Birds* 1(2): 26-32 (in Whitacre & Vásquez 2012: 57).
- Ferguson-Lees J. & Christie D.A. 2001. *Raptors of the world*. Houghton Mifflin, Boston.
- Ferguson-Lees J. & Christie D.A. 2005. *Raptors of the world. A field guide*. Christopher Helm, London.
- Restall R., Rodner C. & Lentino M. 2006. *Birds of Northern South America. An identification guide. Volume 1: Species accounts*. Christopher Helm, London.
- Sibley D. 2014. *The North American bird guide* (2nd ed.). Bloomsbury, London.
- Vroege J.A. 2015. Overlevingsstrategieën bij de Wespendif *Pernis Apivorus* en de invloed daarvan op het aantal broedgevallen in de zes deelgebieden van het Noord-Kennemerlands Duin. *De Takkeling*, 23: 198-203.
- Vroege J.A. 2016. Roofvogels in Suriname in maart 2016. *De Takkeling* 24: 251-255.
- Whitacre D.F. & Vásquez M.A. 2012. Hook-billed Kite. In: Whitacre D.F. (Ed.), *Neotropical birds of prey. Biology and ecology of a forest raptor community* (pp. 48-59). Comstock, Ithaca.

Adres: Laanacker 15, 1902 AK Castricum, j.vroege@casema.nl